
Univerzitní centrum pomáhá s patentováním vynálezů

Univerzitní centrum pomáhá s patentováním vynálezů

V listopadu oslavilo [Centrum pro přenos poznatků a technologií UK](#) pět let svého působení. O poslání centra i o tom, jak správně postupovat v případě patentování objevu nebo vynálezu, jsme hovořili s prorektorem pro rozvoj prof. PhDr. Stanislavem Štechem, CSc.

Pane prorektore, můžete nám říci, co znamená pojem duševní vlastnictví?

Pojem duševní vlastnictví je velmi široký. Obvykle se jím rozumí výhradní právo k nakládání s autorskými díly, vynálezy a jinými nehmotnými výsledky lidské tvořivosti, zkoumání a myšlení. Tyto výsledky mají většinou nehmotnou podstatu a společnost určuje, co je považováno za vhodné k ochraně nějakou právní úpravou. Podstatné je, že by vždy mělo jít o dostatečně jedinečné či originální výsledky tvorby, výzkumu či jiné činnosti.

A co rozumíme pod pojmem přenos znalostí a technologií?

Přenos znalostí a technologií je specifická činnost, jejímž cílem je uvést inovativní myšlenku nebo technologii do komerční anebo šířeji do společenské praxe. Tuto formulaci je možno rozšířit o dodatek „s cílem generování zisku“.

Přenos znalostí a technologií není například pronájem přístrojového vybavení akademického subjektu komerčnímu subjektu pro jeho podnikatelské aktivity, není jím podnikatelská činnost akademické instituce bez přidané inovační hodnoty a přísně vzato není jím ani patentování vědeckých výsledků bez komerčního potenciálu.

Jaký je význam přenosu znalostí a technologií pro akademickou sféru?

Akademické prostředí je dlouhodobě považováno za baštu lidského poznání a jako takové je pro přenos znalostí a technologií zcela klíčové. Vědecká činnost, výzkum, vývoj i vysokoškolská výuka probíhají ve složitém společenském,

ekonomickém i politickém kontextu. Nelze přehlédnout, že je vyvíjen silný tlak na větší propojení vědy a výzkumu se společenskou, zejména komerční praxí, čili na přiměřenou komercializaci vědeckých poznatků a technologických vynálezů ve vhodných oborech. Bez tohoto tlaku a ovšem i bez tomu odpovídající podpory by společnost stála na výrobě průměrných levných produktů a spotřebě cizích výrobků a služeb s vyšší přidanou hodnotou. Proti tomuto vývoji můžeme postavit českou badatelskou a inovační tradici a v neposlední řadě i více či méně fungující systémovou podporu státu. Přenos znalostí a technologií není ryze český problém, naopak ze své podstaty je to záležitost globální, tak jako je dnes globální lidské vědění a technologický pokrok.

Vědecké výsledky se uplatňují na globálním trhu a znalost specifík přenosu znalostí a technologií (angl. Knowledge and Technology Transfer, KTT), která má svá vlastní pravidla, je nutnou podmínkou komercializace výsledků každého vědeckého bádání.

Jak se takové duševní vlastnictví chrání?

Ochrana duševního vlastnictví je řešena jednak autorským právem, tzn. autorským zákonem a právy průmyslového vlastnictví, jež jsou zakotvena ve více dílčích právních předpisech. Průmyslovým právem rozumíme ochranu výsledků technické tvůrčí činnosti (vynálezy a užité vzory), předměty průmyslového výtvarnictví (průmyslové vzory), jakož i práva na označení (ochranné známky a označení původu) a v neposlední řadě také konstrukční schémata polovodičových výrobků (tzv. topografie polovodičových výrobků) a další.

A jak je to s ohodnocením duševního vlastnictví?

To je trochu složitější věc. Hodnota práv k duševnímu vlastnictví se většinou určuje hůře než u fyzického majetku. Závisí zejména na způsobu a míře jejich následné využitelnosti a přínosu pro jedince či společnost a na schopnosti podpořit další tvorbu materiálního i nemateriálního charakteru.

Jak je řešena otázka ochrany duševního vlastnictví na Univerzitě Karlově?

První aktivity v této oblasti se objevily již v roce 2003, kdy byla na naší univerzitě zahájena série seminářů zaměřených na transfer technologií mezi vědou a průmyslem. V letech 2005–2007 proběhl na UK projekt financovaný z evropského programu JPD-2 s názvem Centrum pro přenos poznatků a technologií Univerzity Karlovy v Praze. Díky němu byly vytvořeny předpoklady pro založení centra. Založení samotného Centra pro přenos poznatků a technologií UK bylo schváleno v květnu 2007, samostatně začalo působit od 1. listopadu 2007. Mezi jeho aktivitami dominují zejména vzdělávací projekty¹.

Aby byla odpověď na vaši otázku co nejuplněnější, je potřeba zmínit, že CPPT v dubnu 2009 předložilo doporučený postup s komentářem, který se nazývá Komercializace výsledků výzkumu a vývoje na fakultách a dalších součástech Univerzity Karlovy v Praze.

---

1 Stručný výčet klíčových vzdělávacích projektů CPPT představuje následující přehled:

2003 – první série seminářů na UK „transfer technologií mezi vědou a průmyslem“

2005–2007 projekt Centrum pro přenos poznatků a technologií – položeny základy CPPT – projekt JPD2 (17. 5. 2005 až 31. 10. 2007)

Dne 1. 11. 2007 Univerzita Karlova v Praze zřídila CPPT na základě rozhodnutí Akademického senátu ze dnů 18. a 25. 5. 2007

2006–2008 Komplexní program UK pro vzdělávání v řízení přenosu znalostí a výchovu v inovačním podnikání – projekt JPD3 (1. 4. 2006 – 31. 7. 2008)

2008–2010 projekt Cert TTT-M (financováno z 6. RP – účast experta UK) – definovaný základní vzdělávací program EU pro vzdělávání transferu poznatků a technologií

2010–2012 projekt EuKTS (financováno z 7. RP, UK se zúčastnila jako člen sdružení 14 členů) – systém pro EU akreditace a certifikace vzdělávání v oboru transferu poznatků a technologií (1. 1. 2010 – 31. 3. 2012)

2012 – tři pilotní projekty týkající se EuKTS akreditace, úroveň Basic: Univerzita Karlova v Praze; Management Center Innsbruck; Boloňská univerzita

2010–2012 TTM v regionech I (koordinátor Biologické centrum AV ČR + 6 partnerů...) – aplikace modelu EU – projekt OPVK (1. 1. 2010 – 31. 12. 2012)

2010–2012 projekt TTM v UK projekt OPPA (1. 3. 2010 – 31. 8. 2012)

2011–2013 projekt TTM v regionech II (koordinátor LF v Plzni + 2 partneři) – projekt OPVK (1. 1. 2011 – 31. 12. 2013)

2011 – výuka předmětu Úvod do přenosu poznatků a technologií (úvodní kurz založený na modelu EuKTS) pro studenty PFF

2012 – zahájen systém celoživotního vzdělávání v oblasti inovací a managementu přenosu poznatků a technologií ve spolupráci s českými, evropskými i světovými partnery

2012–2013 – příprava systému vzdělávání s flexibilní studijní podporou pro ostatní fakulty UK

Co je obsahem tohoto dokumentu?

Dokument jednak vysvětluje základní terminologii a popisuje obecné schéma komercializace výsledků výzkumu a vývoje na Univerzitě Karlově. Zabývá se zásadami správného ošetření duševního vlastnictví vznikajícího při výzkumu a vývoji a dále pak postupem při komerčním využití duševního vlastnictví vzniklého na fakultách a dalších součástech UK. V neposlední řadě definuje správu „technologického portfolia“ Univerzity Karlovy.

Příloha dokumentu obsahuje jednak formulář Oznámení o objevu/vynálezu, tzv. OOV , kterým proces na fakultě u původce objevu začíná, a dále seznam relevantních smluv v Kompendiu vzorových smluv, kterými jsou pak dle „Doporučeného postupu“ ošetřeny následné kroky, které fakulty konají samostatně nebo ve spolupráci s CPPT. Celý dokument lze nalézt na webu CPPT v sekci dokumenty .

Můžete nám ve stručnosti popsat, jak se postupuje v případě, že výzkumný pracovník UK dojde do fáze, kdy začne uvažovat o tom, že výsledek jeho výzkumu je potřeba průmyslově ochránit nebo – jak se říká – „patentovat“?

Prvním formálním krokem je vyplnění formuláře Oznámení o objevu/vynálezu (tzv. OOV) a jeho odevzdání na vlastní fakultě. V tu chvíli je vhodné na fakultě či ve spolupráci s centrem zvážit konkrétní způsob národní ochrany – obvykle se zvažuje patent či užitečný vzor – a případnou mezinárodní ochranu. Kopie formuláře OOV stejně jako informace o podání patentové přihlášky je třeba zaslat na centrum (cppt@ruk.cuni.cz).

V případě, že bude na fakultě rozhodnuto o mezinárodní ochraně duševního vlastnictví, je vhodné další kroky podnikat ve spolupráci – byť jen metodické – s Centrem pro přenos poznatků a technologií.

Jakým způsobem jsou náklady na průmyslovou ochranu hrazeny?

Národní ochrana duševního vlastnictví, včetně udržovacích poplatků, je hrazena konkrétní fakultou. Jsou relativně nízké, v řádu desítek tisíc korun.

Všechny následující kroky – mezinárodní ochrana, prodej patentů a licenční smlouvy – se ve spolupráci s CPPT předkládají ke schválení kolegiu rektora, kde se ad hoc rozhodne o úhradě nákladů, resp. distribuci výnosů.

Pro získání dalších informací doporučujeme kontaktovat přímo ředitele Centra pro přenos poznatků a technologií UK Ing. Jiřího M. Fuchse , který vám může představit další konkrétní aktivity centra, a to zejména z oblasti vzdělávání.